

Vybudování okresní silnice v katastru Jankova

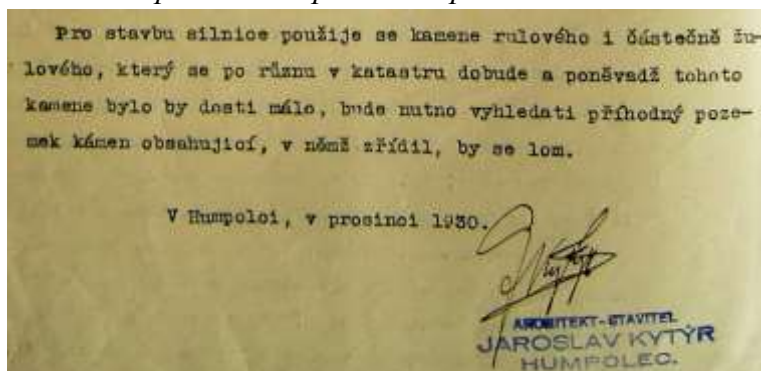
Až do 30. let 20. století můžeme nazvat všechny komunikace v katastru obce cestami. Přes ves vedla cesta od Chaloupek a Nového Rychnova k Opatovu a dál do Humpolce. Křižovala státní silnici Pelhřimov – Jihlava, vybudovanou o sto let dříve. Tato cesta se ve vsi rozdělovala na dvě cesty podél horních a dolních chalup, uspořádaných kolem cesty v jakousi ulici. Z této cesty odbočovala za vsí (za čp. 12) další starší cesta, která obloukem po východní straně obcházela obec a vedla také do Opatova, dříve byla více používaná. Ostatní cesty, zvané „polňačky“, vedly k polím hospodářů a rozdělovaly katastr obce do několika honů.

Jan Kříž č. 17 vzpomínal: „Pamatuji si na Jankov, kde vedly dvě cesty. Mezi cestami byl před „Šárovy“ (č. 5) sklep a před „Přenosilovy“ (č. 19) větší skála. Po vesnici se pohybovalo větší množství povozů s dřevěnými koly taženými kravami, voly a výjimečně koňmi. Když zapršelo, bořilo se vše do bláta. V pantoflích se někdy nemohlo ani přejít.“

Všechny tyto cesty v katastru obce byly pouze vyježděné koly vozů a v době dešťů hodně rozblácené. Sice se čas od času upravovaly, ale k provozu ve 20. století už nedostačovaly. Zdejší lidé hlavně pocíťovali nutnost vybudovat silnici se zpevněným povrchem, která by obec napojovala na státní silnici Pelhřimov – Jihlava. A tak v této záležitosti začalo jednat i obecní zastupitelstvo.

Podle zápisu z jednání z 9. 12. 1928 se zastupitelstvo jednohlasně usneslo postavit okresní silnici od hranic opatovských přes obec Jankov až na hranice osady Chaloupky (patřící tehdy k obci Milíčov) a vstoupilo v jednání s OÚ Humpolec. Kronika obce poznamenává: „R. 1929 byla vykácena část obecního lesa, asi 1 ha. Výtěžek z toho byl určen pro stavbu silnice. Na podzim 1930 započala obec se stavbou silnice za finanční státní podpory.“

Stavbu projektoval humpolecký stavitel Jaroslav Kytýr. Z průvodní technické zprávy vybíráme: „Směr trasy jest dán starou veřejnou cestou a počíná proti okresní silnici z Opatova na státní silnici vedoucí a vede po veřejné cestě č. kat. 422 k obci Jankovu směrem jižním. Před samou obcí bylo nutno obloukem opustit veřejnou cestu doleva, aby bylo možno pohodlným protiobloukem vejíti do návsi obce Jankova č. kat. 426. V obci jest pravá strana domků míst mnohem níže, než strana levá, a bylo tudíž nutno niveletu vésti v takové výši, aby stav sjíždění ze silnice na obě strany do dvorů neb nahoru byl zlepšen ... Celková délka trasy obnáší 1697m. K odvodnění silnice jsou projektovány po obou stranách škarpy a v obci rigoly s příslušnými spády k silničním propustkám. Na rozhraní katastru Opatova a Jankova bylo nutno vzhledem k většímu povodí projektovat propustek o světlosti 1 m s železobetonovou deskou, který bude sto i velikou vodu srážkovou z příslušného povodí bezpečně odvésti...“



Závěr průvodní technické zprávy Jaroslava Kytýra o výstavbě silnice 1930

Hlavní práce se uskutečnily v r. 1931, kdy podle zákona o nouzových pracích v době velké hospodářské krize stát přispíval na mzdy takto zaměstnaných osob. Za nouzové stavby byly často vybírány i opravy silnic a cest, nebo jejich výstavba. Obec jako veřejný stavebník byla povinna podávat přehledné zprávy obsahující přesný popis vykonané práce, počet zaměstnaných osob, výpočet zaplacené mzdy a státního příspěvku, počet odpracovaných dnů a úhrnnou dobu trvání nouzové práce.

Díky této evidenci se dochoval i stavební deník prací na výstavbě zdejší silnice za 9 týdnů, tj. od 5. 10. 1931 do 5. 12. 1931, ve kterém jsou uvedeny i výdaje na potřeby pro stavbu, např. za železnou palici, kovářovi za 3 kotouče, za olej na mazání vozíku, za 100 ks šroubů, za dovoz 13 rour, za benzin, za ocel na klíny, za ostření nebozezů a děláni klínů atd., celkem 34 položek v hodnotě 2.807,30 Kč. Dále jsou tam uváděny údaje (celkem 30 položek) o navážení kamene na silnici a povoz, k zaplacení bylo vyúčtováno 6.210 Kč.

6	10m	2,50	250	Josiak Josef
26	4m	100	100	Chari Vítava
17	7m	175	175	Bo. Bura
27	15	30	345	Josef Procházka
21	10	2,50	250	Vilém Jodilov
8	8	120	120	Josef Josef
14	8	120	120	Karel Kotel
15	8	200	200	Josef Matyska

Údaje z části stavebního deníku o navážení kamene v r. 1931

Podle tohoto stavebního deníku zaměstnanci pracovali po dobu 9 týdnů na stavbě silnice od pondělí do pátku denně většinou 8 hodin, v sobotu 6 hodin s průměrnou odměnou 2 Kč za hodinu. Kromě zdejších lidí na stavbě pracovalo i několik dělníků i ze sousedních vsí Vyskytné, Opatova, Chaloupek, Milíčova – Svoboda, Rangl, Dračka, Kadlec, Miksa. Pouze František Svoboda jako kameník měl nárok na hodinovou mzdu 5 Kč.

Přehled počtu pracovníků v jednotlivých týdnech a jejich výdělek:

- | | |
|---------------------------------|---------------------------------|
| 1. týden – 13 osob, 753,20 Kč | 5. týden – 32 osob, 1.177,20 Kč |
| 2. týden – 24 osob, 1889,90 Kč | 6. týden – 37 osob, 2.309 Kč |
| 3. týden – 32 osob, 2.301,40 Kč | 7. týden – 37 osob, 2.865,40 Kč |
| 4. týden – 27 osob, 691,20 Kč | 8. týden – 42 osob, 2.740 Kč |
| 9. týden – 36 osob, 1.632 Kč | |

Práce na silnici se rozběhly ve velkém stylu, ale nakonec pro nedostatek finančních prostředků byly skončeny a silnice zůstala nedostavěna. „Snad v brzké době převezme dostavbu okres a obec se dočká pohodlnějšího spojení se státní silnicí,“ uvádí obecní kronika. Dne 24. 3. 1932 odeslal starosta obce Karel Borka sdělení Okresnímu úřadu v Humpolci žádost, že zdejší obec pomýšlí provést spojovací stavbu silnice, započatou a dosud nedokončenou, nákladem 150.000 Kč, na což obecní přírážky nedostačují, proto spoléhá na výpůjčku a státní subvenci. Ovšem v době nejhlubší hospodářské krize zůstalo poskytnutí dalších finančních prostředků v nedohlednu.

Při stavbě silnice došlo k rozšíření původní cesty o části přilehlých pozemků zdejších hospodářů, šíře v koruně silnice byla určena na 6 m. Také proběhlo vykoupení pozemků obcí a jejich zaplacení. V r. 1934 obec vyplácela zálohy na zabrané pozemky pro stavbu silnice, jak se o tom zmiňuje zápis z jednání zastupitelstva z dubna téhož roku.

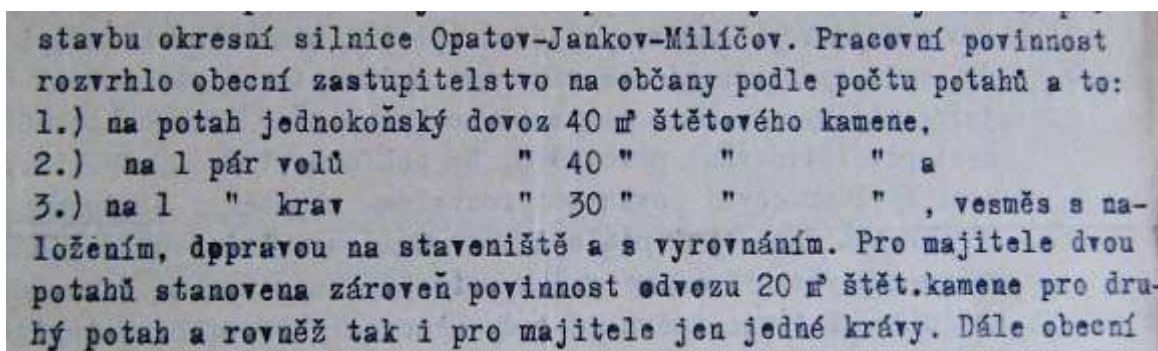
Uplynuly další 2 roky, krize ustoupila a opět se začalo hovořit o dostavbě silnice. Na jednání zastupitelstva obce dne 3. 5. 1936 bylo přijato usnesení požádat okresní zastupitelstvo o dostavbu okresní silnice a její zařazení do zemské silniční akce na rok 1937. Koncem roku 1936 v souvislosti se zahájením dokončovacích prací se jednalo o zřízení příjezdů ze silnice na pozemky hospodářů. Byly předloženy dvě varianty: Buď si zájemci svým nákladem sami zřídí příjezdy ze silnice na své pozemky, nebo pokud s tím někteří hospodáři nebudou souhlasit, zřídí se všem příjezdy na náklad obce.

Podle vzpomínek pamětníků se na vysoký násep oblouku silnice za vsí vozil také kámen, hlína a veškerý materiál, nakopaný ve svahu za horní řadou stavení čp. 16, 17, 18, kde si hospodáři vytvářeli prostor pro postavení nových stodol.

Na vyzvání Okresního úřadu v Humpolci v dubnu 1937, aby obec znovu projednala stavbu silnice, byl přijat tento závěr: „*Obecní zastupitelstvo obce Jankova se usnází jednomyslně přispěti na stavbu silnice potřebnými pozemky a dodávkou 1.000 m³ štětového kamene, jaký má obec k dispozici (kámen smíšený). Více již přispět nemůže, neboť obec je nemajetná a ku stavbě uvedené silnice již provedla stavebních prací nákladem 30.000 Kč.*“

Při dalším jednání v květnu 1937 obecní zastupitelstvo odsouhlasilo zvýšení svého podílu na stavbě silnice na 41.550 Kč (dodávka štětového kamene byla zvýšena na 1333 m³ v ceně 1 m³ za 30 Kč, tj. 39.990 Kč, a 13 cementových trub v profilu 60 cm s osazením v celkové ceně 1.560 Kč). „*Obecní zastupitelstvo jest si vědomo, že nabízený příspěvek nedosahuje požadovaných 20 % stavebního nákladu, avšak obec Jankov vykonala na staveništi již část stavebních prací, o které jest rozpočet na stavbu ve skutečnosti menší,*“ doplnil starosta Josef Jonák názor obce.

Obecní zastupitelstvo se také usneslo, aby uvedené množství kamene bylo rozvrženo na občany podle počtu potahů. Občané, kteří nemají žádný potah, měli odpracovat po 30 dnech každý. Při konání všeobecné schůze bylo toto usnesení většinou schváleno, pouze hospodáři čp. 1, 4, 7, 13 a 17 podali odpor. Další jednání probíhala až do začátku roku 1939.



stavbu okresní silnice Opatov-Jankov-Milíčov. Pracovní povinnost rozvrhlo obecní zastupitelstvo na občany podle počtu potahů a to:

- 1.) na potah jednokoňský dovoz 40 m³ štětového kamene,
- 2.) na 1 pár volů " 40 " " " a
- 3.) na 1 " krav " 30 " " " , vesměs s naložením, dopravou na stavenišť a s vyrovnáním. Pro majitele dvou potahů stanovena zároveň povinnost odvozu 20 m³ štět.kamene pro druhý potah a rovněž tak i pro majitele jen jedné krávy. Dále obecní

Rozvržení pracovní povinnosti dovozu kamene na stavbu silnice pro občany s potahem

Zápis v kronice obce za rok 1939: „*V květnu bylo započato se stavbou silnice. Stavbu prováděl architekt Jaroslav Kytýr z Humpolce, vedoucím byl Jan Kvaš z Krasoňova. Na stavbě*

pracovalo kolem 30 osob, dělala se probírka přes obec. Stavba byla zastavena, takže k dokončení stavby nedošlo, pouze přes obec byla silnice vyšetřována.“

Jedním z důvodů zastavení stavby byly námitky několika zdejších občanů, kteří se obrátili se stížností na Okresní úřad v Humpolci. Ten pak 30. 7. 1940 zaslal obecní radě v Jankově „Výměr“, ve kterém zrušil usnesení obecního zastupitelstva v této věci „pro neúplnost a jako závadné... neboť tato pracovní povinnost by postihovala občany nestejněměrně“. K zastavení přispěly i zhoršující se poměry v době německé okupace a probíhající 2. světová válka.

K dokončení stavby silnice se obec znovu vrátila po skončení války, v r. 1946. Ještě na jejím začátku, v r. 1941, se do Jankova přistěhoval Jaroslav Křížek s rodinou a otevřel si zde kamenolom. Pocházel z kamenické rodiny Křížků ze samoty pod boršovským kamenolomem. Vystudoval Státní průmyslovou školu sochařskou a kamenickou v Hořicích v r. 1932 a potom složil mistrovské kamenické zkoušky, které ho opravňovaly k získání kamenické koncese.

Když zde objevil ložiska kvalitní žuly, odtěžil povrchovou vrstvu a začal těžit a zpracovávat kámen. K vytahování žuly z lomu si nechal postavit jeřáb, nalámaný kámen pak převážel po kolejích ke zpracování pod přístřešek s kovárnou. Zhotovoval stavební kámen do základů, na sokly domků, obrubníky, dlažební kostky apod. Zřejmě po vzájemné dohodě mezi obcí a kameníkem Jaroslavem Křížkem padlo rozhodnutí vydláždít úsek silnice přes obec dlažebními kostkami, k čemuž došlo v r. 1946.

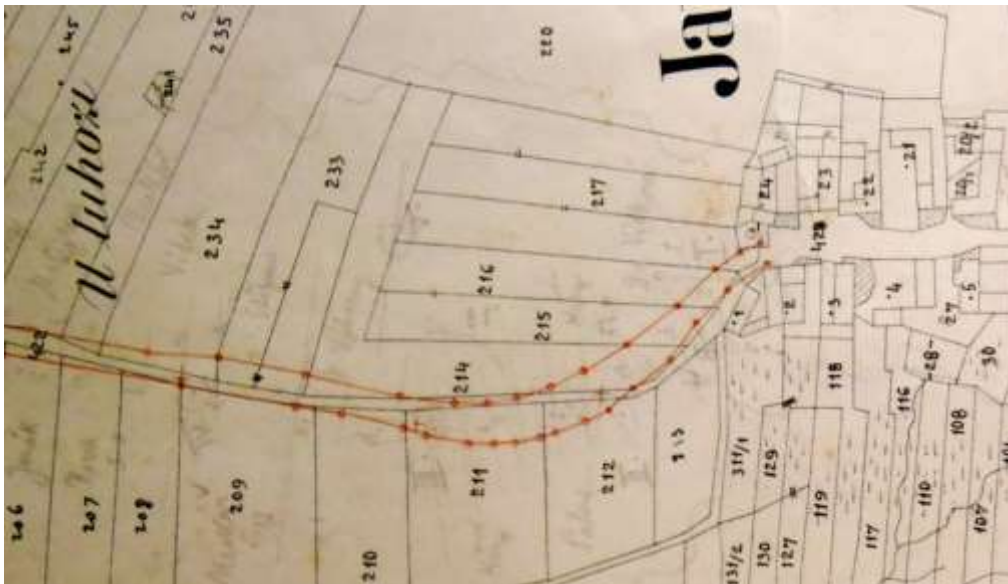
„V tomto roce bylo započato s dokončením silnice, čímž vesnice Jankov byla spojena se státní silnicí vedoucí 1 km směrem na severovýchod od vesnice. Dosud tento spoj nahrazovala cesta, která se ve vesnici rozdvjovala ve dvě, každá z nich vedla po jedné straně vesnice, která je postavená ve svahu. Postavením silnice byly obě cesty zlikvidovány, spodní byla zavezena, horní proházena a výškově srovnány. Tento zásah si vyžádal některých úprav usedlostí stojících po obou stranách silnice. Silnice byla vybudována za aktivní účasti místních občanů. Přes obec byla vydlážděna, aby se zabránilo co nejvíce prašnosti.“ (zápis v obecní kronice). Matně si pamatuji na slávu po dokončení silnice, kdy u nás na č. 14 se tancovalo, hrála muzika a já jako malá holka jsem pobíhala mezi tanečníky.

Výkaz ploch (v m²) zabraných novou silnicí v Jankově

sestavil podle výsledku měření v říjnu 1950 Ing. Vlastimil Berger z Pelhřimova,
úředně autorizovaný geometr.

Čp.	Jméno	Výměra, m ²	Čp.	Jméno	Výměra, m ²
1	Palas Josef	480	12	Norek František	87
2	Štěpán František	349	13	Neckář František	1197
3	Norek Josef	1810	14	Borka František	12
4	Duba Jan	366	15	Borka Václav	12
5	Matějka Josef	1547	16	Borka Josef	147
6	Jonák Josef	205	17	Kříž Václav	1435
7	Vítek František	956	18	Neckář František	177
8	Matějka Josef	16	19	Vítková Milada	102
9	Výborný Jan	769	20	Valenta František	158
10	Koch Alois	145	22	Jonák František	506
11	Veselý Josef	225	Opatov	Kříž František (Štědrý)	17

Plánky stavby okresní silnice od hranic katastru s Opatovem po hranice s katastrem osady Chaloupky ve 30. letech 20. století, vepsané do starší katastrální mapy obce z r. 1897.



Část plánku se znázorněním silnice vstupující do obce ze směru od Opatova



Část plánku se znázorněním silnice vycházející z obce směrem k Chaloupkám

Na obou snímcích jsou vidět části pozemků jednotlivých hospodářů, které obec od nich vykupovala, a rozšíření silnice místo úzké vozové cesty.

Po vydláždění silnice přes ves v r. 1946 si majitelé přilehlých chalup ještě upravovali předzahrádky (na dolní straně obce) a zděné zídky (na horní straně). Tyto úpravy návsí včetně úseků okresní silnice od státní silnice až k hranicím s osadou Chaloupky trvaly až do r. 1951, jak dokládají zápisy ze schůzí MNV. Stále se v nich píše o zajišťování koňských potahů a materiálu na tuto akci potřebných. Podle zápisu z pléna MNV 6. 11. 1950 bylo usneseno ponechat zastavěné obecní pozemky těm, kterým byly pozemky zabráněny stavbou silnice.

Podle vzpomínek Fr. Neckáře č. 18 (nar. 1939) se na dokončovací práce na oblouk silnice s vysokým náspem při vjezdu do obce zkopával svah za jejich stodolou a veškerý materiál se ve vozíku po provizorní kolejnici navážel na tuto silnici, kde se pěchoval.

Podél okresní silnice byly vybudovány škarpy a můstky k vjezdu hospodářů na pole a ve dvou místech vybudovány mostky pod celou silnicí, jimiž protékala voda. Okraj silnice byl osazen kamennými patníky. Silnice byla lemovaná vysázenou alejí třešní a švestek, jejich plody v době dozrávání lákaly děti i všechny kolemjdoucí. Blíže ke vsi byla vysázena jeřabinová alej, jejich mladé jarní listy se staly v 50. letech pochoutkou chroustů. Pamatuji si na několik let jdoucích po sobě, kdy celá mračna chroustů ožírala mladé stromky jeřábů. Za soumraku jsme na ně chodili s kbelíky, setřásali je ze stromů a nosili je domů. Po spaření jsme chrousty sypali slepicím.



Zbytky třešňové aleje podél silnice od Jankova ke státní silnici (foto ze současné doby)

Po r. 1960 začala obec znovu uvažovat o lepším zpevnění povrchu úseků okresní silnice (jdoucích do vsi a za vsí) štětováním, které se nepodařilo dokončit v r. 1939-1940. Teprve v r. 1964 rozhodl Odbor výstavby ONV Pelhřimov, že úprava zdejší komunikace bude zařazena do plánu Akce Z na rok. 1965. Podle dochované technické dokumentace, schválené radou MNV 17. 12. 1964, byla hodnota díla vyčíslena na 12.000 Kč, plánované náklady na 5.105 Kč a ostatní placené náklady na 4.385 Kč.

Podrobně byla rozepsána potřeba materiálu (např. 60 tun šterku, 25 m³ rigolového kamene, 90 m³ štětového kamene aj.), jeho doprava, podíl placené práce i práce zdarma. Na rozdíl od stavby silnice ve 30. letech už materiál na stavbu nenavázely koňské, volské a kravské potahy, ale nákladní auta, také práce byly více mechanizovány. V letních měsících r. 1965 pak proběhlo vyštětování silnice.

I. Popis šestý rok stavby 1965

Přímý investor:	MNV Jankov	Okres:	Pelhřimov	Kraj:	Jihočes.
Název akce:	Úprava veřejné cesty				
Popis prací:	Cesta bude vyšetřena, vyšetrkována a popráskována a sříseny 2 příčné a 1 podélná dlažďená rigola				
Akce bude započata v měsíci:	červen	skončena v měsíci:	červen		
Finanční pobočka Státní banky v	Pelhřimově				

2. Hmoty	Měrná jedn.	Počet mř. jedn.	Z toho z místních zdrojů		Netový příděl ONV	Plánovaný náklad na hmoty v Kčs				
			zdarma	přiceno		z místn. zdrojů		z přídělu ONV		
						jedn. cena	celkem	jedn. cena	celkem	sl. E+10
Čihly štěrku	tuna	60	10	50	20		1000,-			
Cement Rigolový kámen	m ³	25	7	18	90		1620,-			
Vápně štětový kámen	m ³	90	90							
Dennáží písek	m ³	30	30							
trubky										

Ukázky z technické dokumentace o vyšetřování úseků silnice v katastru Jankova r. 1965 v rámci Akce Z

V r. 1970 požádal MNV Jankov o položení asfaltového koberce od obce na křižovatku k hlavní silnici, avšak v tomto roce k realizaci již nedošlo. Vyasfaltování příjezdové silnice do obce bylo provedeno v r. 1971 a po 20 letech, v r. 1991, se dělal nový asfaltový nástřik. V současné době by bylo opět potřeba položit nový povrch, zničený těžkou zemědělskou technikou a kamiony přeplněnými dřevní hmotou ze zdejších lesů po kůrovcové kalamitě.



Později byla vyasfaltována i místní komunikace od kapličky nahoru kolem čp. 24 a zadní obchvat obce směrem ke kravínu a k telekomunikačnímu stožáru (dnes již zrušenému).

Nakonec byla na konci vsi také vyasfaltována autobusová otočka.

Asfaltová cesta obcí od kapličky k čp. 24

Prameny:

SOA Pelhřimov, fond OÚ Humpolec

Inv. č. 799, kart. 244, stavba silnice Opatov- Jankov –Miličov, 1931-1936

Inv. č. 1215, kart. 425, stavba silnice 1939-19740

SOA Pelhřimov, fond OA Jankov

Knihy č. 1 a č. 5 (1913-1945-1949), část o práci na silnici ve 30. letech a stavební deník 1931

Inv. č. 14/II, 15 (1913-1942), stavba silnice

SOA Pelhřimov, fond MNV Jankov

Inv. č. 4, 5 kart. 1 (1945-1975), části o stavbě a opravách silnice

Kronika obce Jankov